

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.

Félévre . . 10.— kor.

Negyedévre 5.— kor.

Egy hónapra 1.70 kor

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területen-
ként 8 fillér.Nyílttér és magán-
érdekű közlemények
soronként 40 fillér.Megjelenik
minden nap, az ün-
nepek és vasárnapok
kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Idegen hazába.

Debreczen, július 28.

Az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint ez év május havában több, mint nyolcezer ember kapott külföldre szóló utlevelet. Ebből legalább hétezer azzal a szándékkal mondott bucsut szülőföldjének, hogy más hazában próbál szerencsét.

Vitatkozni lehet a fölött, hogy mi itt a baj tulajdonképpen: a magyar föld taszító vagy a tengertul vonzó ereje. Az Egyesült-Államok magyar telepeinek egyik szorgalmas tanulmányozója azt állítja, hogy a magas munkabérek a kivándorlók legveszedelmesebb kerítői. Tehát az emberek nem azért mennek ki, mert abszolúte rosszul érzik magukat, hanem csak relative rossz a helyzetük. A mi voltaképpen mindegy. Az ember szegénysége és nyomora mindig viszonylagos, s a magyar parasztnak még csak oka sem volna az elkeseredésre, ha az indiai éhínség áldozataival vetné össze sorsát. De az ő összehasonlító mértéke az amerikai munkabér, amely felől kivándorlási irodák ügynökei világosítják föl.

E mérték alkalmazása mellett

ittthoni helyzete nyomasztóam tünik fel, talpa alatt égni kezd a magyar föld és végül vándorbotot fog kezébe.

Kétségtelen, hogy az állam senkinek se parancsolhatja meg, hogy hazaszeretéből koplaljon. A viszonylagos szegénység azonban nem azonos a szegénység valódi állapotával. A mi bankárunk koldus nép az amerikai vasut- és petroleumkirályhoz képest. A mi bíráink a miniszteri fizetést élvező angol bírákhoz képest nyomorgó hivatalnokok. A mi íróink a szerencsésebb francia írókkal való összehasonlításban éhenkórász diákok számába mennek. Ép így parazitáknak tűnhetnek fel 60 krtól 1-5 forintnyi napszám mellett dolgozó munkásaink is, szemben az amerikai munkásokkal, akik napi 2-3 dollárt (5-6 frtot) megkereshetnek. De ez a ránk nézve kedvezőtlen eredményű összehasonlítás csak annyit jelent, hogy itt kisebb karéj kenyérrel kell az embereknek beérniök, mint amott; azt azonban nem jelenti, hogy itt megélni lehetetlen. Éssa arra nézve egyetértünk is, hogy a létfenntartási ösztön parancsszavára meginduló kivándorlás megvonhatatlan emberi

jog, afölött már vitatkozni lehet, vajjon megtámadhatatlanul világos és beavatkozást nem tűrő honpolgári jog-e az, hogy a nagyobb karéj kenyér reményében hazáját bárki is idehagyja?

A kivándorlás nálunk erő és gazdasági veszteség, melyet nem pótol a bevándorlás, mint a többi európai államokban. Az a felfogás, hogy a tengerentúlra ment magyarok pénzt küldenek haza s így a kivándorlás az egyes vidékek gazdasági életére üdvös befolyást gyakorol, határozottan téves.

Téves pedig azért, mert igaz ugyan, hogy a kivándorlók egyrésze jövedelmezőbb keresethez jut, mely megengedi, hogy kisebb-nagyobb összegeket küldhessen haza hátrahagyott családja tagjainak; de ki tudja aztán, hogy hány ezer meg ezer kivándorló pusztul el a messze távolban a legnagyobb nyomor és nélkülözés között? Mi csak a szerencsénket látjuk, de a soha vissza nem térő, az országra örökké elvesztett, a napi küzdés küzdelmeiben tőakre ment kivándorlók ezreiről nem tudunk semmit.

De van a dolognak egy más elszomorító oldala is. Az a kivándorló, ki elég szerencsés volt a ten-

TÁRCZA.

Sára asszony megtérése.

— Vig népies elbeszélés. —

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

Irta: Szini Péter.

IV.

Komor Dani jóformán nem is tudott róla, hogy mily elmérgesedett harcz folyik szülei között az ő szerelmeskedése miatt.

Alig várta, hogy napi munkáját bevégezze, mindjárt ott termett Gabalyoséknál, kik szívesen is fogadták a derék, jóra való legényt, miután észrevették, hogy Rébi sem idegenkedik tőle.

Egy estvén azonban, mintha kieseréltek volna az egész családot, oly komor ábrázattal fogadták.

Rébi sokat sirhatott. Szeme még most is könyek harmatától fénylett.

Észrevette Dani, hogy valami baj van. Nem is nyújtotta hosszúra a mulatást. Hahana mikor a kiskapuban volt, még sem állhatta meg visszafordulni:

— Mi lelt titeket most, Rébi? — kérdi. — Talán valami szerencsétlenség történt veletek?

— Semmi bajunk, hálisstennek, — felelt a leány, beszédességeit Danira emelve, — csak hát az az egy báut, hogy a maguk szülője nem férhet tőlünk.

— Az én szüleim? No ezt most halom először! Hát mit beszélnek?

— Azt mondják, hogy mi földhöz ragadt koldusok vagyunk. Hogy az édes anyám egyebet sem tud főzni létyen-lottynál!

— Aztán ki lelte ezt ki?
— Mozgó volt itt az estve, az beszélte!

— Nojszen majd utána nézek a dolognak! Ne hidd, hogy annyiban hagyom. Majd torkára forrasztom a szót, még a szülemnek is, csak neked békét ne hagyjon.

— Ne tedd azt, Dani! Jobb lesz, ha nem jársz házuunkhoz. Kaphatsz te különbet is nálamnál.

— Hát így szeretsz? Ily könnyen beszélsz?

— Nem akarom, hogy szüleiddel perlekedjél. Elég, ha én reám haragszik az apád.

— Annál jobban szeretlek én!

— Mit ér az! Most már ugy sem lehetünk egymásé. Édes anyámnak nagyon fáj, hogy létyen-lottyos familiának gunyolt az anyád.

— Ne ügyelj te arra, rubintom! Magamnak vesslek, nem másnak!

— Én a szüleim kedvét meg nem szegem, akárhogy szeretlek is. Utoljára nem vagyok még vén, hogy valakire erővel varrjam magamat.

— Ez az utolsó szavad?

— Ez hát!...Ha szakadni akar, jobb, ha előbb szakad!

— No, te Rébi, ne beszélj így, mert a hogy most te engem neki keserítettél, hát még a kutba vesstem magamat! Legalább annyit adj tudtomra, hogy vonzódik a szived hozzám?

— Mondtam én már azt magának nem egyszer!

— Hát akkor meg akarj is az enyém lenni. Ne hajts minden szóbeszédre!...Kü-

lönben ne félj, nem marad annyiban a dolog.

Elváltak. Elment Dani, de szívében vitte a harag borzasztó furiáját. Olyan veszekedett kedvében volt a legény, hogy szeretett volna embert ölni. A keblében dúló főreg marta, kinozta, ösztökélte.

Hej, ha most Mozgó elébe kerül, tudom, hogy megemlegeti azt a minutát! Jó szereneséje, hogy a koresmán szokott ülni. Oda nem jár Dani és így elkerülték egymást.

Lassu léptekkel, buvában lekonyult fejével lépett be a kis kapun. Nagyot sóhajtott, midőn az udvaron volt s észre sem vette, hogy édes anyja néhány lépésnyire áll tőle.

— Álljunk meg csak! — hangzott háta megett. — Hol tekeregtél te? Azt hinné az ember, hogy alszik, mint más becsületes ember és a falut veszi nyakába. Hát kóborló kutya vagy te, vagy mi?

Dani, kiben a harag különben is tombolva kavargott, még dühösebbé lett anyja kérdésére.

— Hát számadója vagyok én valakinek? — kérde mogorván. — Ott jártam, a hol jártam. Mi köze hozzá?

— Apád akarsz lenni, te bikfész? Nem kell a jó szó?...Hát nem tudom, azt hiszed, hogy kihez jársz?

— Ha tudja, annál jobb! Nem szégyenlem magam miatta! — felelt a legény.

— Bizony pedig szégyenelhetnéd olyan falamiához járn!...Tudom, hogy odafüvelt az a létyen-lottyos asszony. Azt hiszi: majd beleültetheti sányavész leányát a nagy dominiumba. Abból pedig paszuly sincs!

gerentuli országokban foglalkozásra, keresetre szert tenni, ha hosszabb tartózkodás után hazatér, csak egészségtelen, más országokban talán bizonyos jogosultsággal bír, de a mi viszonyainknak meg nem felelő nézetekkel, elvekkel tér haza, melyeket természetesen terjeszteni kíván és így a városa, vagy falubeli egyszerű életü, de józan és jámbor lakosság szellemi vagy vallásrökösi életében valóságos rombolást vihet véghez.

Erről igen sok tanulságos és érdekes adattal tudnak szolgálni felvidéki község tanítói és lelkészei, kiknek alkalmuk van a hosszú utról visszatért új lakos erkölosi és lelki életében beállt új változásokat megfigyelni.

Azért örömmel kell üdvözölnünk az állami beavatkozást, mely szerint minden rendelkezésére álló eszközzel odahatni igyekszik, hogy a kivándorlást megakadályozza és hogy megóvja a népet a rosszlelkü kivándorlási ügynökök gonosz tanácsaitól.

A jogi tanítás reformja. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter egy évvel ezelött törvénytervezetet dolgoztatott ki a jogi oktatásnak és a vizsgálati rendszernek a reformjáról, meghallgatta arra nézve szakembereknek és szaktestületeknek a vélekedését s csak egynemely közbejött akadály gátolta meg abban, hogy a szakvélemények figyelembevételével s az igazságügyi miniszteriummal való tárgyalások rendjén véglegesen megállapíthassa és az országgyűlés elé terjeszthesse törvényjavaslatát. A legközelebbi törvényhozási ülészekon azonban — mint írják — alkalmasint már annak elején, a Ház elé fog kerülni ez a fontos javaslat, melytől igen sokan több irányban is felette üdvös eredményeket várnak. Nevezetesen a budapesti egyetem jogi karának

megszabeditását attól a szertelen túlnépeségtől, mely csak nemrég magának a királynak a megütözését is fölkelte s a mely egyenesen lehetlenné teszi a jogot tanuló ifjuság nagy részére nézve az előadások rendszeres hallgatását. A jogi oktatásnak decentralizálása lehetőséget fog nyújtani arra is, hogy véget vessenek a jogakadémiák mostani — már-már tarthatatlan — elhanyagolásának s friss vért öntsenek ama városok szellemi életébe, a melyek jogakadémiáknak a székhelyei.

Az interparlamentáris konferencia. E hónap 30-án a párisi Trocadero-hotel nagytermében találkoznak az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának tagjai. Ötvenhét magyar politikus jelentette be az interparlamentáris konferenciára részvételét és értesülünk szerint mintegy harminczan részt is fognak venni a párisi tanácskozásokon. Budapestről a résztvevők többsége tegnap utazott el Párisba. Eberhardról utazott Párisba Apponyi Albert gróf nejevel. Budapestről utaztak el Berzeviczy Albert, Ambrózy István báró, Bolgár Ferencz, Bogdanovics Luezián püspök, Blaskovich Sándor, Csávossy Béla, Dániel Gábor, Dégen Gusztáv, Dessewffy Arisztid, Emmer Kornél, Földváry Elemér nejevel, Fassie Tódor nejevel, Gál József, Goldis József, Hegedüs Károly, Hock János, Hieronymi Károly, János József, Kállay Lipót, Klobusiczky János, Láng Lajos, Láncoz Gyula, Légrády Károly, Latinovich Géza, Münnich Aurél, Popovich Vazul István, Gyurkovics György, Vészi József, az ellenzékéről Kossuth Ferencz és Kálmán Károly. Egyesek különben jelenlegi nyári tartózkodási helyükről utaznak Párisba.

„Isten dicsőségére!”

— Debreczeni régi testamentumok. —

Debreczen, július 28.

Debreczen város közlevéltárában nagy számmal maradtak meg végrendeletek a XVIII. század elejéről. Olvasgatván a megsárgult papirosra vetett öreg irásokat, könnyen magunk elé képzeljük ama zivataros, keserves idők embereit: a sok szenvedése-

ken és megpróbáltatásokon átesett conciviseket és civissaszonyokat, a mint a testamentáriusok meg az exmisseus senator urak előtt kitarják egész szívüket, elmondják utolsó akaratjukat és földi javaik felől, a melyeknek a véghetetlenül irgalmas Isten sáfaraivá rendelé őket, — disponálnak.

E végrendeletek mindegyike belepillantást enged az akkori debreczeni nép lelkületébe, gondolkozásmódjába. Nemkülönböly gyakran a legapróbb részletekig tájékoztatnak minket a debreczeni polgár vagyoni állapotáról, — úgy, hogy e tekintetben becses forrásul használhatja ezeket a XVIII-ik század gazdasági viszonyainak kutatója.

Nemelyik testamentum a végrendelező élete folyását is elbeszéli, — a küzdelmeket, a sors csapásait, a siralmas bujdosásokat, a melyekben ugyanesak bőven valarészük akkor a debreczenieknek. Debreczenben 1774-ig az egyes polgároknak nem lévén más ingatlan birtokuk, csupán a házas beltetek és a kerti szőlők, — a testáns egyedül ezekről, a lábas jószágokról, terményekről, gazdasági vagy műhelybeli felszerelésekről, boltbeli portékákról, s egyéb ingó, — vagy a mint akkor mondták — mozduló javakról végrendelezének.

De a civis vagyónának számottevő részét alkották a hegyi szőlők is az Érmelléken. Alig találunk e korban tehetősebb debreczeni polgárt, a ki az Érmelléken egy vagy több darab szőlővel nem birt volna. Különösen a csatári, diószegi, ujlaki, bihari, püspöki, száldobágyi, jankafalvi hegyeken vetették meg a lábukat erősen.

A zálog jogon birt nagykiterjedésű pusztákat és erdőségeket, amelyeknek száma és területe a XVIII. század elején nagyobb volt mint manapság, mint felosztatlan, közös vagyont kevés kivétellel legeltetésre, kaszálásra és faizásra használták. E korban többkevesebb ideig Debreczenhez tartoztak

— Már miért is volna létyen-lottyos? Hogy szereti a vagyónát megkuporgatni? Magok talán kihányják?

— De az a leány, te!... Ha szemed volna, láthatnád, hogy csepp formája sincs. Hát olyan az, mint dologra termett leány-nak kell lenni? De megétettek, megrontottak a létyen-lottyukkal! Elvették az eszed. Telebeszéltek a fejed. Jó egy bolondra is akadtak!

— Hallgasson el anyám, annyit mondok! — tört ki a düh szava Dani ajkán. — Miért sértetgeti az ártatlant? Nem tehet ő arról, hogy oly karesunak teremtette az Isten!... Nekem épen ezért tetszik!

— Nem hallgatok azért sem!... Kiallok az udvarra, az utcára, fülébe kiáltom a járóknak, hogy milyen bolond fiam van nekem!... Ha pedig még egyszer házukhoz mégy, leveszem a kezem rólad. Mosson, süssön, főzzön, szabjon gatyát az a létyen-lottyos asszony.

— Hát vegye le a gondját rólam, ha azt is úgy felhányja. Megélek én már a magam emberségéből is.

Komor uram már nem állhatta tovább a mindig élesebbé váló diszkurzust. Hosszu gondolkodás, még nagyobb félelem közt kilépett az udvarra.

— Ugyan Sára, hagyd el már! — szólalt meg. — Mire való ez a perlekedés ilyen szép estén?

Nojszen, épen jókor jött közbe a férj uram szava Sára asszonynak. Az a düh, melyet fiával éreztetni nem akart, mely pedig fojtólag szorongatta torkát, most alkalmat talált kiszabadulni.

— Jere, jere, te panyóka ember, ki a fiadnak nem tudsz parancsolni. Jere, hadd

tépjem ki a hajadat!... Ha leány volna, majd parancsolnék én neki, de ez a fiu makacs, komisz, mint az apja. Ilyen ostoba familia nincs is talán a világon sem több!... Már el is megyek a nagybégányi jóvendőmondó asszonyhoz s megkérdem tőle, hogy mi oka lehet nagy butaságuknak.

— A nyelvedből vágass el vele, ahhoz talán jobban ért! — véleményezte Komor.

Hanem azért csak nem volt bátorsága közelebb lépni a véreseszemű asszonyhoz. Félte a még fején levő néhány hajszálát. Tapasztalta már többször, hogy az az asszony nemesak mond valamit, hanem tesz is.

Dani a szülék szóváltása alatt csendes elosont az istállóba. Lefeküdt a suhogó szénára, de az álom angyala elkerülte szemét. Ugy tombolt, zakatolt a szive, hogy csaknem szétrepeszté keblét.

Kavargó gondolatok keringtek agyában. Elhatározta, hogy kész lesz inkább elmenni a szülei háztól, mintsem Gabalyos Rébit elhagyja. Majd elvált azután, mi lesz a dologból. Jó az Isten, ügyét fogja a szerető sziveknek! Akad talán egy hely, hol meghuzhatja magát!

E gondolattal tépelődött folyvást. Már közel volt a reggel, midőn elszunnyadhatott.

V.

Még a falu népe édesen szunnyadt a pihentető álom karjain, midőn Dani felébredett. Hosszas tervelgetés, tanakodás után tetre határozta el magát. Nesztelen léptekkel bement a szobába, kihozta onnan ünneplő ruháját s magára öltötte. Megsimogatta a lovakat, az előtte ugráló Bodri ku-

tyát. Nekidőlt a kapufélfának, mintha csak egy szerető anya volna az s könyezve vett bucsut tőle.

A mint a esendes utcán végig haladt, egy alakot látott jönni a koresma felé. — A kopott veres sapkáról rögtön ráismert Mozgóra.

— No, épen jókor hozott elibem az ördög! — fortyant fel benne a düh. — Ki akartalak kerülni, de most már jobbnak látom leszámolni veled. Mindegy már nekem ugyanis. Nem ér az én életem egy hajítófát.

Megállt a malom mellett, mely kétfelé osztotta az utcát s megvárta, míg Mozgó a koresmába ténfereg. Akkor aztán ő is megindult utána.

A koresmában még akkor ébredtek. A koresmáros épen az üvegeit rakta szerbeszámba a egy itezével kiadott Mozgónak a bódító italból, midőn Dani belépett.

— Ni, ni!... Hát te hol jársz itt? — csodálkozott el.

— Szabad talán nekem is? — felelt Dani. — Különböly nem akarok sok időt tölteni. Sietős az utam!

— Hát hova igyekezel?

— A merre a boldogságot árulják. Rám fér egy kevés belőle.

— No öcsém, akkor csak eredj Taliánországba, majd feltalárod ottan, — szölt közbe Mozgó.

— Kend ott volt, mégis hazajött! — felelt a legény, mindenáron bele akarván kötni Mozgóba. — Kár volt pedig oda nem maradni.

— Miért? — ugrott fel Mozgó. — Hát kinek van köze az én dolgomhoz?

— Hát kendnek mi köze az enyém-

Bodóháza, Szent-György, Zselémér, Aradvány és K. Bagos puszták is.

Megilletődéssel lapozgatjuk azokat a testamentumokat, a melyeket politikai és vallási üldözések elől Debreczenbe menekült kurucok hagytak hátra. Egy-egy bus eleget valamennyi.

Oláh Ferenc kuruczkaplár, a Nyuzó Mihály nemes ezerebeli báthori seregben, 1710-ben azért kíván rendelkezni kevés ingóbingó javairól, — mert „sok beesületes katonai rendekkel nekem is Felséges Fejedelmünk és Édes Hazámhoz való igaz kötelesség szerint táboroznom kellett, nem tudván Ellenség vagy más szerencsétlenség által távollétemben halálom hol történhetik.” — A vitéz kurucz 45 juhot, két ökröt és két tehenet Ajakon lakó Erzsébet nevű leányának, Szegedi Sámuelnek rendelt, többi vagyona legyen a feleségé, — Tóth Erzsébeté.

Tószegi Kovács Györgyné, Rozó Katalin Kolozsvárról szakadt Debreczenbe. 1709-ben kelt testamentumában sok nagy bujdosásairól és keserves futásairól emlékezik. De azért 2200 frt készpénzt és egyéb értékes ingóságokat oszthatott szét egyházak, iskolák, rokonai és jó emberei között. Kisebbség nagyobb összegeket hagyott a debreczeni és kolozsvári kollegiumoknak, a zilahi ekkleziának, a debreczeni papoknak, tanároknak, kis és nagy deákoknak, ispotálybeli szegényeknek, nemkülönbén a kolozsvári és debreczeni tanácsnak.

Alig keletkezik végrendelet a XVIII. század elején, amely különféle legatumokat ne tartalmazna *Isten dicsőségére*, egyházi és iskolai czélokra. Sem gazdag, sem szegény, sem népes család feje, sem gyermektelen özvegy nem felejtkezik meg, mikor javai felől rendelkezik, az anyaszentegyházról és Isten szolgáiról, a „Scholáról, a scholabeli deákokról” meg a szegényekről szintegy.

Sőt találunk akárhányszor hagyományokat a nemes város, különösen pedig a tekintetes tanács részére.

Legtöbben pénzt vagy bort testáltak Isten dicsőségére; de számosan házukat, szőlőjüket hagyták az ekkleziának vagy kollegiumnak; a szegényebb lábas jószágot, szüreti edényeket, gabonát vagy épen kint lévő követelésöket rendelték közcélokra. — Némely kegyes életű, vallásos egyének urasztali edényeket terítöket ajándékoztak.

Csak néhány példát említnék:

Szunyoghi Szabó György (1700) kisebbik szőlőjét hagyta az ekkleziára.

Diószegi Szűcs Péter és felesége, (1703) bár a caraffai keserves állapotban, sok féltelmes futásokban meg a tokaji tumultus alkalmatosságával csaknem minden jószágai elpredáltattak, 120 forintot legáltak Isten dicsőségére.

Kemáromi Istvánné Zagyva Borbála, a verestorony ujtására (amely toronyban állott Rákóczy György híres nagy harangja) 100 tallért, a kistemplom építésére, melyhez akkor fogtak hozzá, 200, a debreczeni tanácsnak sokszor tapasztalt jóakarataért 50, a scholabeli deákoknak, mendikánsoknak és az ispotálybeli szegényeknek 50—50 frtot rendelt.

Tholdi Pál (1709) 1699-től 1710-ig a város nótáriusa s a későbbi nagyhirű főbíró *Domokos Márton* mostohabátyja és gyámja, 100 tallért rendelt dunántuli ősi javaiból a pápai ref. szent ekkleziának.

Szántó Istvánné Dombrádi Erzsébet (1710), a Schola számára, mivel pénze nem maradt, — 2 kádat, 3 hordót, ketteje gönczi, 8 csebres; *Kis Márton* (1710), ha Isten szőlőskéjének természet adja, a Scholabeli deákoknak 2 kis eseber borokat; *Sivó János* (1714), az ekkleziának 25, a tanácsnak 25, a kollegiumnak 25, a neutralista deákoknak 10, a mendikánsoknak 5, az ispotályi szegényeknek 10 eseber bort; *Báthori Andrásné*, Mé-

száros Anna a kistemplom építésére 300, a belső predikátoroknak 50, a professzoroknak 70, az ispotályi papnak 10, a kollegium építésére vagy külső akadémiákra készülő érdeemes ifjaknak 270, a neutralistáknak 10, a mendikánsoknak 20, ispotályi szegényeknek 12, utczánként nyomorgóknak 12, scholában tanuló árva leányoknak 16, a két kántornak 20, a főbíróknak 50, a nemes tanácsnak egyaránt való felosztásra 120 frtot; *Diószegi Samuel* főbíró (1716.) a kistemplom építésére 250 frtot vagy 50 eseber bort; *Gyöngyösi Szabó András* azonkívül, hogy a gyöngyösi, losonezi, debreczeni, rimaszombati templomokra, a debreczeni és pataki kollegiumokra, a debreczeni diákoknak, koldusoknak 10, 20, 25, 100 frtnyi hagyományokat rendelt, összesen többet 300 frtnál, a debreczeni kollegiumnak hagyott még 2 verem busát, mely veremben 150 véka buza volt, továbbá 15 akó bort, a jász-kiséri ref. ekkleziának pedig hagyta az ottani gulyán lévő harmadfű ökörtinóját; *Sándor András* és neje *Vitkai Anna* (1723.) Isten dicsőségére egy tehenet, ugyyszintén a város számára is egy tehenet rendelt; míg *Bagosi Dánielné* (1723.) Isten dicsőségét egy gönczi hordó borral, a város javát hasonlóképen egy gönczi borral emelte. Még az elárvult szegény öreg *Horváth Jánosné* asszony sem akart kimaradni a jó keresztények és városukhoz igaz szívet ragaszkodó lakosok közül. Isten dicsőségére, a Scholára még a szegényeknek külön-külön 1 frt 70 pénzt testált, a nemes városnak pedig „két embersigés embereknél való restaneciákat” összesen 5 frt 26 pénzeket hagyott végrendeletében.

Ilyen erények, minőknek fénye e régi végrendeletekből felénk sugárzik, tartották meg Debreczent annyi zivatar, szenvedés és háborgattatás között javára, dicsőségére a magyar fajnak, büszkeségére a magyar kalvinistaságnak. *Zoltai.*

hez? Haszontalan szó-szátyár ember kend, tudja meg!

— Én la? Ne beszélj hát, te kőfész, mert majd megtanítalak a katonai regulára.

— Nem kell nekem az olyan régula. Nem akarok nyalakodó lenni.

— Ettem a tiedet, mi? . . . Az a holdvilágképű anyád még a levegőt is szajnálnja mástól.

Dani nem tudta tovább türtöztetni haragját. Nem tudta miképen történt, de érzé, hogy a katonai torka kezei között van és ő szoritja kegyetlenül. Mozdó rugkapál, majd földre zuhan, maga után rántva ellenfelét. Ott dulakodnak a földön. Mozdó feje már vérzik s melléből hörgő hang törekedik fel.

— Nesze, ne a pletykáért! . . . Mit beszéltél Gabalyosnál? Azt hiszed, én is pipogya vagyok, mint a többi legény, hogy kedvedre kunérozhatsz? Ne, nesze!

A sulyos ököl ütése sűrű egymásutánban koppantak Mozdó fejére. Talán nem is bocsátja el Dani, míg életet érez benne, ha a koresmáros közbe nem lép.

Mozdó ott maradt a földön eszméletlenül, Dani meg sarkon fordult s gyors lépésekkel igyekezett Gabalyosék felé.

Az udvaron találta Rébit. Sajtár volt a kezében, épen fejni igyekezett.

— Állj meg egy szóra, Rébi, — kiáltotta utána.

A leány visszafordult s bevárta a legényt. Csendes volt körülöttük minden. Nem látta senki, mint borulnak egymás keblére, mint folynak egybe sűrűn omló könyeik. A fájdalomtól esukott ajkakon csak suttogva jó a hang, azért ök megértik. A szív egy-

bedobban egy édes gondolatban; a szem szerelem hevétől lángol.

— Örökre a tied, Rébi! . . . Soha, soha el nem hagylak! — sugja Dani. — Ne félj, visszatérek!

— Én sem feledlek el soha, míg élek! — felel a leány s könyes arczát odaszoritja a legény vállához, ki az édes terhet reszketve emeli.

Egy fájó bucsucsó, aztán nyakába vette Dani a világot. Vitte szerelme, hajtotta lelke kinyja, üzte mélységes fájdalma. Ugy nekikeredett, hogy talán meg sem áll a világ végéig.

Ezalatt Mozdó is magához jött a koresmában. Neki bizony keservesen ki lett adva a reggeli. Feje vértett, arca a sulyos ütések kékjeitől volt kimarkirozva. Járhatott ő Taliánországban, de annyi bizonyos, hogy még így el nem bánt vele ember fia.

Megitta az iteze pálinkáját s rohant ki a koresmából Komor házához.

Belőtte a kiskapu ajtaját és szörnyű fenyegetés közt lépett fel a tornácra.

— Hol az a gyilkos, az a futó bolond kölyök? Megölöm, széjjelmorzsolom, öszszetépem!

Komor uram épen édesen álmodott, de bizony esze nélkül ugrott ki az ágyból s fültépő riaszra.

— Mi az, no? — lépett ki a pítvarba.

— A czipferblattos mivoltát a kend paraszt fejének, így tanítja kend a fiát? Az az ő dolga, hogy más ember fiát megöljön, kinyomogassa belőle a lelket? Hol az a kölyök, hadd fizessem neki vissza a kölesönt!?

Komor uram ártatlan képet vágva Mozdó feldagadt ábrázatára s mint valami müértő orvos, körülnézte előbb illő tempóval a katonai formátlan alakját s azután ki-tört belőle a csodálkozó felkiáltás:

— No, nézd már! . . . Hát ezt az én fiam eselekedte volna?

— Az hát! Nem is telhetnék ki más-tól ilyen paraszt virtus. Hanem előadja kend, ha elrejtette, mert Istenem ne legyen: kendnek forrasztom a torkára!

— Ugyan, édes öcsém, ne kurjongas-son annyira! . . . Hát mit tudom én, hol van? . . . Keresse, ha tetszik, aztán bánjék el vele, ha tud.

Sára asszony csak most tért be az istállóból s értesülvén a esetepaté okáról, felkapta a seprőt az ajtó megől és a boldogabb végével kegyetlenül lepáholta Mozdót az udvarról.

— Hol az a fiu? — kérdé, midőn visszatért.

— Hát én tudom? . . . mordult rá Komor. — Most keltem fel az ágyból.

— Előteremtsd nekem rögtön!

— Én? . . . Olyan bolondot nem eselekszem! . . . Te martad el a háztól, hát erédj utána!

Sára asszony eldobta a seprőt, mely véletlenül ismét Komor uramat találta meg-ütni és kendőjét megigazitva fején, dühhel indult meg az utczán.

— Ott lesz bizonyosan a létyen-lotytyoséknál! No, majd kitalalom azt a közös familiát, hogy nem veszi pénzsért.

(Vége köv.)

Festő és zeneszerző.

M. L. után írta: **Kalcsa Róza.**

A világhírű olasz zeneszerzőnek, Rossini-nak kiválóan metsző satyrikus tehetsége volt s hozzá éles, szókimondó nyelve.

Mint rendszeren az ilyen lelkületű emberek, ő maga a mások iránt való nyersesége és kiméletlensége mellett szörnyű érzékeny volt, mihelyt a legkisebb rosszalás érte az ő drága, becses énjét, — ezt a gyöngéjét egész életén át sem levetkőzni nem bírta, de még a felett uralkodni sem tudott.

Mikor az ismert zeneszerző, Carafa Mihály, Rossini-nak honfitársa és a párisi konzervatórium tanára gyászindulót szerzett a Meyerbeer halálára és azt megbírálás végett Rossini-nak átadta, az ő metsző gunyjával mondá neki:

— A te gyászindulód, édes Carafa barátom, kitűnő, hanem talán mégis előnyösebb lett volna mindkettőtökre nézve, ha te haltál volna meg és Meyerbeer fujt volna neked gyászindulót.

Azonban a hangok híres mestere is akart a satyra terén magával egyenlő rangu ellenfelet, a ki az övéhez hasonló kiméletlenséggel fizesse vissza neki a kölcsönt.

A zeneszerző legbensőbb barátjai közé tartozott az akkor nagyon szeretett és népszerű festő, Chatelet is, ki különösen mint karikatúra rajzoló is kiváló nevet szerzett magának. Alakjai utólréhetetlenül bájosak és élethűek voltak; mindig fején találta a szegyet a legnagyobb biztossággal, úgy, hogy minden hosszabb fejtörés nélkül meg lehetett érteni az élces gondolatot.

Chatelet képei nagyon keresettek voltak és jól is megfizették, úgy, hogy a művész jelentékeny vagyona tett szert.

Egyszer Rossini meglátogatta festő barátját műtermében, ki éppen valami nagyon elterjedt élelplap számára rajzolta mulatságos alakjait.

A zeneszerző kezdet nyújtott a festőnek, aztán lehajolt a rajzot nézni, még pedig kritikus arckifejezéssel.

— Tyű! micsoda furcsa emberkéket rajzolsz itt? — kérdi Rossini és ajkain megjelent az a bizonyos szarkasztikus mosoly, melytől mindan ismerőse félt, — mond csak, tulajdonképpen érdemes ilyen figurákat csinálni, aztán legalább kapsz értők valamit?

— Hát csak megélünk belőle, minden ilyen kis emberke egy frankot jövedelmez nekem és mint látod, pár perez alatt megvan — magyarázá Chatelet.

— No, ez bizony szép kevés, — vélé Rossini, miközben megvetőleg vállat vont.

— Hát neked tán többet jövedelmez a hagedüzcinczogatásod? — mondá a festő, fel sem emelve fejét a munkából.

— Az én cinczogatásom? — viszonzá a zeneszerző megnyújtva a szót, de olyan arccal, mint mikor valaki lyukas fogával valami kavicsba harap, — nálam természetesen nagyon különbözők a tiszteletdíjak. Ha egy operám készon van, különböző színházaknak adom el, egyik sokat fizet, másik kevesebbet, már ahogy az ő jövedelmük kevesebb, vagy több.

— Nálam is éppen úgy van, — mondá a rajzoló, — az egyik kiadó többet, a másik kevesebbet fizet.

— Na, én nálam a tiszteletdíj mellékes, az én körülményeim, mint tudod, olyanok, hogy nekem nem szükséges kenyérkeresetből dolgozni, viszonzá Rossini büszke önértéssel. Hanem egy pár ilyen kis figurát, mint a milyeneket most itt rajzoltál, szívesen megveszek tőled, tiszteletdíjért, mint a kiadód.

Rossini éppen nem volt pazar, hanem ha adni akarta a nagylelkű pártfogót, akkor örömmel mutatta ki vagyonos voltát.

Chatelet elesodálkozva tekintett fel reá.

— Ez aztán már nemes, nagylelkű ajánlat részedről, — viszonzá a festő, hanem tudod, én is tisztességesen megélhetek a vagyonomból,

ezért — barátok közt fizetésről szó sem lehet. Nesze itt van ez a pár emberke és viszonzásul majd alkalomlag küldesz nekem egy olyan kis dudolgot, tudod ilyet ni: Trallalla, jukeida, kopszassza! Így aztán nekem is lesz tőled egy kis emlékem!

Rossini arca haragjában elvörösödött.

— Én tőlem Trallalla, jukeida, kopszassza dudolgot kívánsz? — kérdezte remegő hangon.

— Azt hát, — mondá a festő rendíthetetlen nyugalommal, — tudod olyan kis apró haszontalanságot, a melyeket csak úgy papírra vész, mint én ezeket a furcsa kis figurákat. A mi művészársaságunk ott borozgat Saquet anyó korcsmájában a Montmartren. És természetesen hogy összejövetelünkénél dalolunk is. Hát tudod, olyan kis vidám nótát csinálj nekem, zenei értékének persze nem kell lenni.

Mintha csak hályog esett volna le Rossini mester szeméről; megszégyenülve kellett bevallania, hogy barátjától nagyon megérdemelte ezt a lezckét elbizakodott viselkedése miatt. Zsebébe tette a rajzokat és bucsuzóra kezét nyújtott a festőnek harag és sértődöttség nélkül, de azzal a föltétellel, hogy jövőre vigyázni fog magára.

Pár nap múlva Chateletnek elküldte a mester egyikét ama remek kis bordaloknak, minőket componálni annyira értett és ez a Chatelet-féle bordal még ma is kedvence az akadémiai ifjuságnak Párisban, a mikor is összevegyül a jókedv a művészi érzülettel.

A kínai forradalom.

— Express-tudósítás. —

Budapest, július 27.

A kínai birodalom ez idő szerinti vezetőinek fufangjáról kezd lehullani a sötét lepel, melyet takaróul használtak az európai hatalmak előtt, hogy ezzel szörnyettüket takargassák.

A Daily Mail közlése ismét megpendítette a szomorú hirt, hogy a követek életbenlétele merő misztifikáció, mert az a tolmács, ki a követségek tagjainak kegyetlen lemészárolásáról az első hirt közölte, még e hó 8-án eltávozott Pekingből, nem lehet hát igaz a kínai táviratok az az állítása, hogy a követek e hó 19-én még életben lettek volna.

Mi elmondtuk nézetünket annak idején e költött hír felől. Ma sem tudunk hitelt adni a követek életbenlételét igazolni akaró táviratoknak, mert fel sem tehető, hogy oly nagymértékű lázadás mellett, minőt a boxerek Pekingben és környékén rendeztek, az átkos emlékü Tuan herceg zsoldos hadai a több legyilkolt idegenek között éppen a követéseket kimélték volna meg.

Ez állításunk mellett bizonyít az a körülmény is, hogy ezideig egyetlen követ sem adott életjelet magáról, pedig erre a halottaiból feltámadott Kwang-Szu császár utasítást kapott a hatalmaktól.

Különben újabb hír alig kerül a mennyei birodalomból. Meglepetést csupán az szült, hogy Amerika nyíltan a pártjára állott Kinának. A világ összes sajtói ez eseményt tárgyalják mostan, pedig Amerika csak a saját jól felfogott érdekében vél cselekedni, mikor nem akar részt venni oly operációban, mely neki semmi anyagi hasznot nem eredményezne.

Kína fufangos viselkedésével szemben a hatalmak közötti egyetértés kezd lazulni s az elbánás mikéntje zűzavart teremtett. Ha a követek élnek, nagyobb hadjáratra nincsen szükség és Kína nyugodtan szövetheti tovább selymét, készítheti elő hadait a nagy útközethez, melynek végezete egyelőre kiszámíthatatlan.

A mi kínai követünk Czikkann báró felől is az volt a hír, hogy elutazott Kinába. Ez a hír azonban csak kínai hitelességgel kelt szárnyra. Czikkann bárónak eszébe sincs ez idő szerint Kinába utazni. Majd csak akkor gondol erre, ha a lázadás lecsendesül és a

boxerek kijelentik, hogy a követek nyugodtan hajthatják álomra fejüket a mennyei birodalom védelme alatt.

Erre pedig a jelenlegi viszonyok mellett gondolni sem lehet, sőt hihető, hogy Oroszország és Japán egyetértő elhatározással szitják fel a világháboru tüzét.

A gesztenye már megsült, csak ki kell kaparni.

Letört virág.

Debreczen, jul. 27.

„Simon Mariska nevelőné, egy volt tüzérszázados feltűnő szépségű leánya, megtévelyodott. Beszállították a szt. János-kórház megfigyelő osztályára!”

Mennyi szenvedés, a sorsnak mennyi sujtólása után kerülhetett e hír a lapokba!

Az a szegény leány, ki most a szent János-kórház megfigyelő osztályában elméjére borult sötétséggel, nem törődve többé semmi földi bajjal, várja a megmentő halált gyönyörködtető jövőnek nézett elébe.

Gazdag, jómódu szülék gyermeke volt. Gyermekei ott haszodtak a boldogság róssapamlagán. Ott ragyogott feléje a jövő reményittas napsugara. Beczérték, imádták, kedvét keresték.

De a hajnalhasadásra sötét fellegborulat következett.

Kegyetlen sors gyilkoló mérge sirba temette a szerető szülőket és vegezzakadt a kis leány boldog életének is.

Idegen helyen nevededett fel, szívében hordva már is a fenyegető jövő bánatos sejtelmét. A rokonok zárdába adták, kiképezték tanítónővé s azután utnak eresztették a nagy világba.

És elment. Sötét bizonytalanságtól elfogult kebelével lépett az élet tengerére, hogy gyenge karjaival tovább evezzen rajta. De nemsokára kőszirt akadt elébe.

— Szeretlek! Veled megyek, hogy az élet nagy tengerén megvédelmező támaszod legyek! — sugta fülébe bővülő hangon a lelketlen csábító.

— Jöjj! — felelt a leány. — Boldog leszek a te szerelmeddel. Multam sok keserőségei nem fogják többé zaklatni vágyó lelkemet!

És mentek. Nem messzire, csak a szenvedés Golgotafájáig. A bizni tudó leány ott maradt összeroskadva szegénytől, fájdalomtól, életunalomtól.

Megesalták. Megesalta az, kit örületesen szeretett, ki boldogító szavakkal esküdtött neki örök hűséget.

Ah! Hát még mindig dobogni tud ez a sok keserőséggel töltött szív?

Hát azért lehelted belém, Isten, a gondolkozó, érezni tudó lelked, hogy ez örök szenvedés Kálváriáján vezéreljen keresztül?

Meg akart halni, de sajnálta ártatlan kis gyermekét, kinek pedig nem tudott törvényes apát adni.

Pár nappal ezelőtt tudatták vele, hogy gyermeke, a ki miatt tovább akarta emelni a szenvedések keresztjét, meghalt.

Ez a csapás végképen megtörte a boldogtalan leányt. Halni akart, de ebben megakadályozták.

A keserűség pohara azonban csordultig volt. A csábító szerencsétlen áldozata letört virág lett.

Téboly borult elméjére s most mindentől megfosztva tördeli kezét és rimádkodik:

— A fiamat! Adjátok ide a fiamat!
Szegény szerenesetlen leány!

A földi igazságszolgáltatás nem alkotott paragrafust a nemtelen csábítók ellen s ez az oka épen, hogy évről-évre igen sok letört virág hull a porba.

Hiszen a szerelem vak és hinni tudó. Egy ártatlan szívű leány fejét nem oly nehéz dolog hizelgő szavakkal elszédfíteni.

A szegény Simon Mariska sorsa felett gondolkozva, eszembe jut, hogy végre valahára itt lenne az ideje, hogy a törvényhozás megfelelő törvényről gondoskodnék, melylyel az ily aljaslelkű csábítókat sujtaná.

Mert hogy valaki egy jobb sorsra érdemes leány életét előre kieszelt ravasz fondorlattal tönkretegy és egy leendő anyától örögi gondolattal megfoszsa az emberi társadalmat, az talán csak mégsem nevezhető érdemnek.

Büntetést nekik, a legszigorubb büntetést. Ugy kell velök elbánni, mint azzal, ki szándékosan embert öl.

Tessék csak meglátni, hogy mindjárt más képe lesz a társadalomnak, mihelyt kipusztulnak belőle az aszfalkoptató nőcsábítók.

Bár ezt eredményezné a szegény Simon Mariska szánalmas esete.

Más kárán szokott tanulni az okos!

Szírén.

HIREK.

— **Istentisztelet.** Holnap, vasárnap az ev. ref. templomokban a következők tartanak istentiszteletet: a nagytemplomban Szabó Bertalan segédlelkész, a kistemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, az újtemplomban Mitrovics Gyula lelkész, az ispotálytemplomban pedig Dicsőfi József lelkész.

A róm. kath. templomban reggel 7 órakor Vas Károly, 8 órakor Szóke János, 9 órakor dr. Wolafka Nándor segédlellyel tartanak istentiszteletet; 10 órakor szent beszéd, tartja dr. Wolafka Nándor; 1/2 12 órakor Török Lajos tart istentiszteletet, délután 3 órakor Hamernyik Sándor litániát tart.

Az ág. hitv. evang. templomban vasárnap d. e. 10 órakor Boór Jenő helyettes lelkész tart istentiszteletet.

— **Follinus Aurél a debreczeni színház tagja.** Follinus Aurél, a kolozsvári Nemzeti Színház volt igazgatója — mint értesülünk — Komjáthy János debreczeni színtársulatához szerződött. Follinus nemcsak művezető lesz a debreczeni színházban, de mint aktív művész is részt fog venni az előadásokban.

— **A F. M. K. E. évi nagygyűlése.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, az ország legrégebb és legtevékenyebb kultúregyesülete, augusztus 28-án tartja meg az évi nagygyűlését Zólyomban, a Felvidék egyik leginkább magyarosodó városában. Zólyom város közönsége már is nagyban készülődik, hogy est a napot a felvidéki magyarság ünnepevé avassa. Vendégeül hívja az egész magyar kormányt és a sajtót, hogy tanuja és részese legyen a magyar állam-észme erejének és hódításainak a Felvidéken. Ott lesz Felső-Magyarország intelligenciájának és népének színe-java, hogy ünnepies bizonygatást adjon, milyen eredményeket ért el a F. M. K. E. tizenhétéves hazafias munkálkodásával. Az elnökségek ebből az alkalomból felhívják az egyesület tagjait, akik a gyűlésen résztvenni kívánnak, hogy a szándékukat az egyesület központi titkári hivatalánál (Nyitra) mielőbb jelentsék be, hogy megfelelő elszállásokról még idejében gondoskodhassék. Az egyesület tagjainak a kereskedelmi miniszter, a nagygyűlés idejére,

kedvezményes vasuti jegyeket bocsát rendelkezésére.

— **Jövöhéti bűnügyi főtárgyalások.** A jövő hét folyamán a következő bűnügyekben tartanak főtárgyalást: Julius 30-án, hétfőn: Török Sándor s társa ellen lopás bűntette s más büntetendő cselekményért. Augusztus 3-án, pénteken: másod- és harmadfoku ítélethirdetések.

— **Ölcső utazás Párisba.** Akik a párisi világkiállítást meg akarják látogatni, azoknak most kedvező alkalom kínálkozik arra. A kereskedelmiügyi miniszterium ugyanis 160 iparosnak adott utazási ösztöndíjat a világkiállítás tanulmányozása céljából. Ezek az iparosok f. é. augusztus 5-én reggel indulnak különvonaton Budapestről Párisba és hét napi ott tartózkodás után ugyancsak együtt különvonaton térnek vissza Budapestre. Ezen kiránduláshoz csatlakozhat bárki, ki az alábbi feltételeknek eleget tesz és azokhoz alkalmazkodik. Az utazási költség III-ad kocsiosztályt érte, 113 frt, vagyis 226 korona; ezen összeg fejében a kirándulásban résztvevők az utazáson kívül Párisban 7 napi szállást (a Trokaderó szállóban) érkezés és induláskor kocsit a pályaudvarról a szállóig és viszont, étkezést a szálló éttermeiben naponta háromszor (reggeli, ebéd négy fogás, estebéd hat fogás, italokat beleértve) és személyenként 14 kiállítási belépő jegyet kapnak. A kirándulókat a budapesti állami felsőbb ipariskola főigazgatója, Vig Albert ur vezeti az egész úton és kalauzolja Párisban. Mindazok tehát, akik a szóban levő tanulmányi kirándulásban részt akarnak venni, kötelesek a szóban levő összeget a kamara titkári hivatalánál idejekorán befizetni, hol részökre a további utbaigazítás is megadatik. Debreczen, 1900. július 27. A kereskedelmi és iparkamara.

— **Nagy tüzvész Élesden.** Biharvármegye virágzó városkája: Élesd, mint odaváló levelezőnk jelenti, komoly veszedelem előtt állott esütörtökön. Dühöngő északi szélben déli 3/4 12 órakor hirtelen megkondukt a vészharang, s a tűzoltók riadó kürtjével vágtattak végig a főutcán Opre Gábor pékmester háza elé. A pékműhelyben támadt a tűz, valószínűen vigyázatlanság következtében. A heves szél haragosan szórta a sziporkákat, s néhány perc alatt lángban állt az egész ház, melléképületeivel együtt. Átvágott a tűz innen a szomszédos házakra s a legmegfeszítettebb munka ellenére lángba borult csakhamar Opre Gábor másik háza, továbbá Vánék János és Szabó Béla portája. A cserépfödeles házak három istállóval s ugyanennyi színnel egytől egyig leégtek. Emberföltötti, önfeláldozó munkát végzett az oltás körül Móra István csendőr-örsvezető, ki a fölötté égő házból egymás után mentette ki a butorokat. Az oltás munkájánál kitűntek Kostin Gyula, Magyar János, különösen pedig Bánhegyesi Gyula és Fischer Armin tűzoltók. A veszedelmet két órán át tartó óriási munka után lehetett lokalizálni. A kár meghaladja a 10,000 koronát. A leégett épületek csak részben voltak biztosítva.

— **Kardlapozó honvédkapitány.** Botrányos jelenetnek voltak Nagyváradon szemtanui tegnap délelőtt 11 órakor azok, kiket utjok a Széchenyi-szálloda felé vezetett. Nehány század honvédség jött ugyanis haza gyakorlatról a Széchenyi-téren át a fő-utcai kaszárnya felé. A mint az Apolló-épületnél befordultak a Fő-utczára, épen a Rimanóczy szálloda kocsija ment ki a vasúthoz. Egy főhadnagy rákiáltott a kocsisra, ki ijedten megállott az uttesten. Majd jött lovon egy kapitány s éktelen káromkodások közepette kihuzott kardjával jól röhuzott a szegény kocsisra s egy szembejövő rendőrt pedig csunyán összeszedte, hogy miért nem csinál rendet.

— **Eltűnt juhász.** Hetvennyolcz évet élt H.-Szoboszló városban Zöld Pál juhász

és a nagy idő eltöltése után eltűnt a városból. Nem tudja senki, hova tűnhetett el az öreg pásztor, kinek torzsás bajusza és szakála van, egyik arcán pedig forradást visel. Hozzátartozói országos körözését kérték és est a h.-szoboszlói rendőrkapitány teljesítette is.

— **Jótekonyczélú műkedvelő előadás.** 1900. augusztus hó 5-én, vasárnap táncmulatsággal egybekötött jótekonyczélú műkedvelő előadást rendez a helybeli műkedvelő ifjuság a Népkonyha javára, a Margit-fürdő dísztermében, mely alkalommal színre kerül: Viola, az alföldi haramia. Népszínmű 5 felvonásban, 11 szakaszban, dalokkal, táncokkal. — Báró Eötvös József „Falujegyzője” című regénye után írta Szigeti József. Rendező: Nagy József színész.

Személyek: Viola, Majoros Rikárd. Violáné, Péntek Erzsike. Pista fiok, Horváth Lajos. Réti alispán, Nagy László. Rétiné, Szathmáry Irma. Ákos fiok, Madai Gyula. Macskaházi ügyvéd, Kovács Gábor. Nyuzó főbíró, Kis Laczi. Tengeli jegyző, Borsai Sándor. Tengeliné Éles Juliska. Vilma leányuk, Kéki Eszti. Vándori lelkész, Haidu László. Keniházi esküdt, Kolozsváry Mihály. Törvényszéki elnök, Halász Imre. Liptákné, Violáné anyja, Éles Anna. Peti cigány, ifj. Varga Lajos. Csillag Jancsi, Czifra András, Jóska betyárok: Kovács József, Hubay György, Rigó Lajos, Kovács Lajos. Iczig, üveges zsidó, Papp József. Mócsi korcsmáros, Dragán József. Pandurhadnagy, Stropf Sándor. Első, Masodik, Harmadik, Negyedik pandur, Erdei József, Beregi Vilmos, Bihari Zsigmond, Füredi Géza. Czimbalmos, Szabó Andor. Kocsis, Bakos Sándor. Szobaleány, Horváth Mariska. Szakácsné Danisóczki Irénke. Szolgáló Albert Juliska. Nép, pandurok, betyárok, törvényszéki bírák. Történik: az 1. felvonás Viola lakásán: Réti kertjében és Tengeri házában. A 2. felvonás egy csárdában és Tenkeli szobájában. A 3. Felvonás Ákos szobájában és a betyár tanyán. A 4. felvonás a község ház udvarán és Macskaházi szobájában. Az 5. felvonás a temetőben és a törvényszék előtt.

Ezt megelőzi: Szavalt. „Yorik”. Irta: Somló Sándor. Előadja: Madai Gyula. Hely-árak: I-ső rendű ülőhely 2 kor. — II-od rendű ülőhely 1 kor. 60 fill. — III-ad rendű ülőhely 1 kor. 20 fill. — Állóhely 60 fillér. Az előadáson Kiss Béla jóhírű zenekara működik. Előadás után tánc, melyre külön jelvények váltandók 60 fillérért. Előadás után a kisvonat közlekedik. Az előadás kezdete este 8 órakor. Jegyek előre válthatók: Papp József fodrász üzletében, Hunyadi-utca; Rózsa Lajos Párisi Divat Áruházában és a műkedvelő társaság tagjainál. Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Nyilvános köszönet.** Már három hete itt vagyok a koritniczai kies fekvésű fürdőben s mai napon egy 30 koronáról szóló pénztalványt kaptam Debreczenből; valóban meg voltam lepatva, mert pénzt otthonról egyáltalán nem vártam.

De nézzük a szelvényt, ki a feladó? a debreczeni Széchenyi-kertben nyaraló gyermekek; az összeg 30 korona s a szelvényen a következő sorok: „Feldobbantak a mi kis szíveink is a nagy cél elősegítésére, de pénz nem állván rendelkezésünkre, a lelenczház javára műkedvelői előadást rendeztünk, mely előadás teljes bevételét kezeihez juttatjuk”; aláírva: Fenyő Pál és gyermektársai.

Ez az emberbaráti nemes érzelmektől áthatott szeretetreméltó műkedvelő gyermektársaság fogadja például szolgáló jótekonyczélú adományáért hálás köszönetem kinyilvánítását, annak kijelentése mellett, hogy a hozzám, ide Koritniczára küldött összeget az 6 kis szíveik kívánságához képest a nagy cél (lelenczház) elősegítése céljából illetékes helyére fogom juttatni azonnal, mihelyt hazatérek.

Koritnicza, 1900. július 26. Roncsik Lajos, városi tanácsos.

— **Tűz a Csillag-utezán.** Ma délután 2 órakor Csillag-utezán Rácz József 38. sz. házának tetőzete kigyulladt. A tüzet észrevették s az idejében kivonult tűzoltóság hamar lokalizálta.

— **Körözött gépész.** Cziedl Adolf, ki egyidőben a helyi vasutaknál fűtőházi főnök volt, nagyon összeférhetetlen természetű férfi lehet, mert folyvást körözik. Eddig csak becsületsértéseket követett el, most azonban már emelkedett az ázsiója, mert zsarolásért körözik. A nagyváradi királyi törvényszéknek lenne szüksége reá, ha valahonnan előkerülne. A hivatalos rendőri lap hozza személyleírását is és malicziózuson azt is hozzáteszi, hogy a nejtől különválva él. Mintha bizony erről rá lehetne ismerni.

— **Czipész, csizmadia szakiskola megnyitása.** A debreczeni czipész csizmadia munkások és kiskiparosok szakegylete tudomására hozza az összes szaktársaknak, hogy a szakrajztanfolyam folyó évi aug. 7-én kedden este 8 órakor az egyet helyiségében (Korona-szálló) Cziczó Lajos vezetésével kezdődik. A tanfolyam, mely magába öleli az összes szabászati és felsőrész készitési műveletekre vonatkozó utbaigazításokat, egyelőre minden kedden este 8-9 óráig tartatik. Felhívjuk azon szaktársakat, kik a tanfolyamou résztvenni óhajtanak, hogy az egyetbe beiratkozni sziveskedjenek. Beiratási díj 30 kr., havi járulék 20 kr. Beiratkozni lehet Cziczó Lajos urnál, valamint Széplaky József egyet elnöknel bármely időben. A tanfolyam teljesen díjmentes. Egyszersmind ez uton is tudomásukra hozzuk a szaktársaknak, hogy mintegy 300 kötet válogatott művekből álló könyvtárunk a fenti időtől kezdve az egyet tagok rendelkezésére bocsátatik. A választmány nevében Széplaky József elnök, Varkoly Gyula jegyző.

— **Rejtélyes lopás a vasuton.** Mura-közy Dezső dr. Zaombolyán a napokban egy utazó táskát adott fel a vasuton Kassán időző felesége nevére. A táskát sértetlenül meg is érkezett rendeltetési helyére a benne volt ruhaneműekkel együtt, de hiányzott a több száz korona értékű ékszer. Valószínű, hogy a koffert álkulcsosul a vasuton kinyitották. Az ügyben a vizsgálatot megindították.

— **Markus Jenő „Dréher sör-csarnoká”-ban holnap** — vasárnap — este **katonazene-estély** tartatik. Kellemes nyári kert. Kitűnő ételek és frissen esapolt sörök.

— **Egy jelentés.** A hivatalos újság a legérdekesebb olvasmányok egyike. Száraz jelentéseivel, prózai hirdetéseivel regényeket mond el, a melyek mind a valóságos életnek részei és egy betű sem a fantázia alkotása. Az igaz, hogy az érdekes dolgok elmondásában nagyon szűkszavú a hivatalos újság. Mindig csak az események csattanóját közli, az utolsó tejezet legvégső részletét, de a ki figyelemmel kíséri a napi eseményeket, annak elég az a száraz jelentésbe foglalt csattanó, hogy eszébe jusson minden előzmény és visszagondoljon a tragédiákra, a keserves küzdelmekre, a melyek a hivatalos újságban nyerne befejezést. Ma is egy figyelemreméltó esemény utolsó fejezete van a hivatalos újságban. Így szól:

„A maros-vásárhelyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Erőss Vilmos dr. ügyvéd Cs.-Szereda székhelylyel, az ügyvédek lajstromába felvétellett, ellenben Kánya János dr. cs.-szeredai ügyvéd elhalálozván, a lajstromból töröltetett és irodája részére gondnokul Erős Vilmos dr. ügyvéd rendeltetett ki.”

Tudnunk kell, hogy Kánya János dr. nem természetes halállal halt meg. Egy pisztolygolyó tépte erőszakosan ketté élete fonálát. Megirtuk a minap, hogy párbajt vívott és úgy történt, hogy halálra találta őt ellenfelének golyója. Azóta eltemették és most átvette örökét a hivatalosan kirendelt gondnok. A hivatalos újság csak ennyit jelent, de ezzel is alkalmat ad arra, hogy eszünkbe jusson egy hirtelen megszakított

élet, egy családra váratlanul lecsapott katasztrófa, a sok könnyű és fájdalom és elgondolkozzunk kissé a mulandóságról.

x **A legjelesebb magyar ásványvíz,** mely előkelő orvosok nyilatkozatai alapján kiváló gyógyhatással alkalmaztatik, kétségtelenül a **szolyvai gyógyforrás.** Ez az általánosan kedvelt gyógyvíz, mely elsőrangú élvezeti ital is, már Rákóczi korában volt ismeretes. Érdekes, hogy régisége dacára ugyanazon alkatelemekből áll, mint hajdan, és eredeti tulajdonságaiból mit sem veszített, amint azt a nagyszámú vegyi elemzések igazolják. Dr. Than Károly, a nagyhirű egyetemi vegytanár összehasonlítván a **szolyvai gyógyforrást** az elsőrangú külföldi vizekkel, arra az eredményre jutott, hogy nevezett víz a külföldi forrásokat nagyon is fölülmulja. Többek között következőleg nyilatkozik: „A szolyvai csaknem háromszor koncentráltabb, mint a giesshübli; ugyanannyi víz élvezete mellett az elsővel csaknem kétszerannyi bikarbonát maradékot viszünk a gyomorba, mint a giesshübliel, **A szolyvai víz ennél fogva hathatósabb, mint gyógyvíz.**”

x **Bur kalapok, a vitéz bur nemzettől átvett könnyű és szép bur kalapok eredeti bur alakban kaphatók Fekete Jakab uri divat czégnél** (főtér, kistemplom mellett), **drapp és fehér színben 125 és 150 kr., szintartó francia batist-íngok 225—250 kr., sport-íngok és sapkák nagy választékban.**

— **Hamisított paprika.** A paprika hamisítása értéktelenebb örleményekkel ritkábban fordul elő, mint sokan hiszik, mert alig van növényi nyersanyag, melynek örleménye a paprikával egyező színű volna, más színű örlemények pedig könnyen elárulják magukat, mert megváltoztatják a paprika színét. Leggyakrabban kukoricziszttal hamisítják, mert sárgás színe legkevésbé üt el a paprika színétől. Az ilyen hamisítás persze teljesen ártalmatlan s a közönség csak annyiban károsodik, hogy értékén felül fizeti meg az ilyen hamisítványt. Veszedelemes azonban a **paprika mesterséges festése,** a mihez a hamisítók olyankor szoktak folyamodni, ha a paprikát liszttel keverték, nehogy a keverék feltűnően világos legyen, de festeni szokták a tiszta paprikát is, ha másodrendű, szárítottakat tartalmaz, éretlen terméskből készült vagy melyből kivonták az olajat. Sokszor egyszerű göröcsövi vizsgálattal is meg lehet állapítani a hamisítást, de gyakran vegyi uton kell azt tenni. Mindenesetre óvatosságot igényel a paprika beszerzés.

x **Fényképészeti készülék műkedvelőknek.** Mindazoknak, kik a fényképészet iránt, ezen szórakoztató s mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az 1854. év óta fennálló Moll A. cs. és kir. udv. szállító (Bécs Tuchlauben 9.) fényképészeti különlegességek és szükséglet czettek üzletét és képes árjegyzékének megtekintését, mely kívánatra ingyen küldetik meg.

x **Órajavítás (tisztítás) 80 kr.** Jótállás mellett. Finom kristály üvegű szemüvegek és zwickerek, olesóbban, mint bárhol, szakértően megválasztva. Javítások gyorsan s jól. Olesó és jó zsebórák nagy választékban. Keveset használt órák és ékszerek feleárban. **Ócska aranyat, ezüstöt készpénzért veszek. Főgel Gyula órák és optikus. Piacz- (Várad-) uteza 75., a Corso-kávéházzal szemben.**

x **A ki olcsón akar venni** bőrből pénz, szivar- és dohánytárczát, sakk, dominó, sétat, valódi ezüst és ébenfából dohányzó készleteket, esernyőt önműködő zárral, valamint mindennemű dohányzó eszközöket, — tajtékpipák, szipkák, száraz rend kívül nagy választékban kaphatók **Schwartz Dániel** dohányzó-eszköz különlegességi üzletében a **Bika** alatt.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Párbajüggyből rágalmazás.

Budapest, jul. 28. Mészáros Tibor és Áldassy Imre között támadt becsületbeli ügyben a Nemzeti Kaszinó becsületbirósága Áldassy Imrét diszkvalifikálnak jelentette ki, de a katonai becsületbiróság ezt helytelennek mondta ki. Áldassy erre ismét provokálta Mészárost, ki, mint diszkvalifikált embernek, megtagadta az elégtételadást. Áldassy bepörölte Mészárost rágalmazás miatt.

Vilma királyné férjhezmenetele.

Budapest, jul. 28. Amsterdami lapok jelentése szerint Vilma királynő aug. 31-én, születése napján, ki fogja jelenteni küszöbön álló férjhezmenetelét.

A hőség áldozatai.

Budapest, jul. 28. Párisban tegnap negyven ember halt meg napszúrás következtében.

Láz az angol seregben.

Budapest, július 28. A délafrikai harcmezőn harcoló angol sereg között a láz nagy mértékben pusztit. Már több halálos fordult elő.

Irodalom.

(Kétféle becsület. Kellemes szép regény az, mely ezzel a czimvel most indult meg a „Legjobb Könyvek” czimű elterjedt regénytárban. Klínkovströmnek ez a két kötetre terjedő művében egyrészt gyönyörűséget találnak úgy azok, a kik a színes és poétikus színek szeretik, mint azok, a kik a fordulatokban gazdag drámai eseményeknek barátai. A író igen érdekesen szőtt mese keretében hű képét adja a magasabb társadalmi osztály erkölcsi felfogásának, a mely nem mindenben felel meg az igazságnak s a melylyel ártatlanokat hajlandó sújtani. A regényben a főúri világ felfogásával szemben egy festő foglal állást, a ki a becsületet másként mérlegeli s aki e helyzetben majdnem mindent elveszit. Abban a harcban, a melyet a regény alakjai vívnak s a mely a szenzációs hatású történetet a megoldás felé viszi, jellemzetesen domborodnak ki a szereplők s mindvégig lekötve tartják az olvasók figyelmét. A főcselekménnyel párhuzamban mód felett kedves szerelmi idill folyik, mely alapszabán véve a regény igazi mozgató ereje s a mely mindenek óhajának megfelelően végződik. A „Legjobb Könyvek” ezzel a regénnyel is, amelynek első kötete most jelent meg, beváltja ama ígérését, hogy gondosan megválogatott s becses műveket ad. A kötet ára egy korona. A „Kétféle becsület” most-könyvpiazzra került első része ugy a „Legjobb Könyvek” kiadóhivatalában (Budapest, Váci-körút 78.), mint minden könyvkereskedésben megkapható.

KÖZGAZDASÁG.

A **czikoria,** mint szesztrágyázási nyersanyag. A czikoriából eddigelé csak az ugynevezett pótkávét készítették; ujabban kísérlet tétellett már az iránt is, vajjon nem lehetne-e a czikoriát szeszgyártásra is felhasználni. A kísérlet — mint értesülünk — bebizonyította, hogy tényleg lehetséges a czikoriát szeszszé feloldozni. Egy kilogramm nyers czikoria finomra megreszelve és két kg. vízzel elegyítve, sajtolt élesztő hozzáadása után kiejesztetett. A sulyvesztés az erjedés befejeztével 72 óra mulva 34 gramm volt. Az alkoholtartalom a kiejedtt czezfrében meghatározatván, 1.25 suly,

illetve 1.57 térfogat százalékot tett ki. E szerint tehát 1 kg. ezikoria adott 375 gr, illetve 45.1 cm³ abszolút alkoholt. Egy másik kísérletnél 250 gramm szárított ezikoria, 2 liter víz és 20 cm³ koncentrátsósavban 4 órán át főzetett. A ezikoria a főzés folytán teljesen szétment. A sav neutralizálása után a cefre élesztővel erjedésre beállított. 72 órai erjedés után a cefrében volt 73 gramm, illetve 91.2 cm³ alkohol s így 1 kg. száraz ezikoria 292 gramm, illetve 364.8 cm³ abszolút alkoholt adott; vagyis egy métermássa ezikoriából több szesz nyerhető, mint a burgonyából, mert 1 q. 20% keményítőtartalmu burgonyából a legjobb esetben is csak 12.2 liter abszolút alkoholt állítható elő.

Ha már most elveszszük, hogy 1 kat. holdon 120 q. sőt műtrágyák alkalmazása esetén még 140–150 q., ezikoria gyökér is megterem, úgy belátható, hogy a ezikoria, mint szeszgyártási nyersanyag, mily nagy figyelmet érdemlő növény.

Gyümölcsfák javítása. A gyümölcsfák termőképességének javítása igen czélszerű hamuval; s e tekintetben az eljárás háromféle és pedig 1-ször: vagy úgy járunk el, hogy a hamut por alakjában hintjük el vékonyan a fa sajbájába, tányérjába, avagy az egész gyümölcsös táblára s azután azt beleássuk vagy jó mélyen belekapáljuk a zöldbe; 2-ször: vagy úgy, hogy higitott trágyalé közé keverjük a hamut s így öntözzük reá a gyümölcsfa jól felásózott vagy felkapált tányérjára; 3-ször: vagy úgy, hogy a hamut árnyékszéktrágya, műtrágya vagy istállótrágya közé keverjük s azzal együtt juttatjuk a gyümölcsfa gyökereihez.

Ha a hamut egymagában használjuk, akkor az elhintést októbertől márczius végéig kell eszközölni; ha pedig hig trágya alakjában, akkor legjobb áprilistól június végéig alkalmazni.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Uj tric.** Furesa esalásnak esett a napokban áldozatul egy párisi gyár pénzbeszedője. Délélt 11 órakor 7000 frank papírpénzt vett fel a Rue Drouotban levő Lehideux-bankból. Nehány száz lépésnyire a banktól egy esinosan öltözött fiatal ember érte utól, aki tollal a füle mögött, bankhivatalnoknak látszott, aki az íróasztal mellől sietett hirtelen utána. A hivatalnok e szavakkal állította meg a pénzbeszedőt:

— Bocssáson meg, uram, tévedés történt; oly bankjegyeket adtak önnek, melyeknek számai még nincsenek bejegyezve, pedig — mint ön tudja — ennek nem szabad elmaradni. Sziveskedjék velem visszaféradni, majd kieseréljük.

A pénzbeszedő gyanútlanul visszament. Az előcsarnokba érve, a pénzbeszedő átadta a bankjegyeket a hivatalnoknak, mire ez egy semmitmondó kérdéssel fordult a pénztárhoz, ki készségesen nyújtott felvilágosítást. A fiatal ember udvariasan köszönt és észrevevén, hogy a pénzbeszedő másfelé néz, hirtelen kisietett a helyiségből. A hiszékeny pénzbeszedő még sokáig várákozott, míg végre a pénztárhoz lépett, hogy a pénz kiadását sürgesse. Ekkor tünt ki, hogy körmönfont csalónak esett áldozatul. A rendőrség széleskörű kutatást indított meg a család kézrekerítésére, de nem sok eredményt remél tőle.

* **Uralkodók babonája.** Az európai uralkodók legnagyobb része többé-kevésbé babonás. Legtöbbször a babona abban nyilvánul, hogy különösen ragaszkodnak valami kis tárgyhöz, a melynek elvesztését valóságos szerencsétlenségnek tartják. Ilyen kis tárgya van a következő uralkodóknak: Umberto olasz királynak, a ki mindig zsebében

hord egy farkasfogot. A német császárnak egy gombja van Berthier marsall díszruhájáról. Vilma hollandi királynő kegyelettel őriz egy paesirtatollat, az orosz császár egy lyukas pénzdarabot, Viktória királynő egy darabot egy akasztott ember köteléből. A török szultánnak talizmánja egy fadarab — Krisztus keresztjéből.

* **Kakuk-tojások.** Ismeretes a kakuknak az a szokása, hogy tojásait idegen fészkekbe rakja s fiait ily módon idegen madarakkal nevelteti fel. Bár nem öntudatosan, de más madaraknál is előfordul az, hogy egymás fészkebe tojnak s ily módon kakukfiakat nevelnek fel. Így akárhányszor találunk fogoly-fészkekben fáczán-tojásokat is és megfordítva, valamint a mocsaras vizek apróbb szigetein olyan madárfészkeket, a melyekben kétféle vízi madár, illetve parti futó is rakott tojásokat. Olyan eset azonban, hogy háromféle madár is tojott volna ugyanegy fészekbe, nem szokott előfordulni. Annál érdekesebb tehát megemlíteni, hogy az Odera melletti Frankfurt környékén, május hónap elején egy mélyebben fekvő fűzfafialosban egy ottani főerdész olyan fészekre akadt, a melyben tizenhárom fáczán, tizenegy fogoly és kilencz tőkecacsa-tojás volt.

* **A hol mindenki irástadó.** Kevés ország dicsekedhetik azzal, a mivel a kis Dánia, — ott minden ember tud írni és olvasni. Legalább ezt mondja most a dán közoktatásügyi miniszter hivatalos jelentésében.

RÖPPENTYÜK.

* **Jó keresztények.** Házasodni akart a cigány s elment a tisztelendő urhoz.

— Tanuld meg a „Hiszekegy“-et valakitől a faluban! — mondá a pap.

A cigány egy hét múlva visszamegy.

— Hát tudod-e már a hiszekegyet?

— Nem tudom biss én, senki se hallottá annak hírét a faluban!

* **Rémítő vallomás.** Juli néni: Hogy érzi magát, főtisztelendő atyám, az új parokhiában?

Tisztelendő ur: Csak a régi életet folytatom itt is. Lunával fekszem le és Aurórával kelek föl.

Juli néni: J'esszusom!

* **Veszedelemes baj.** Koldusasszony: Kérek egy kis alamizsnát. Öt gyermekem van s a szegény uram nem mehet ki.

Ur: Hát mi baja van az urának?

Koldusasszony: A fegyházban ül.

REGÉNY.

A „Világ Szíve“.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

51.

Bámulatos, hogy mily nagy volt ezeknek a régi város- és templomromoknak száma. Érdeklődött is a sennor irántuk módfelett, a min nines mit esodálni, ha meggondoljuk, hogy ő volt az első fehér ember, a ki személyre vehette őket. Soha sem fáradt bele a halgatag Zibalbaytól való kérdészködésbe, mi a története, vagy inkább legendája ennek vagy annak a városnak vagy országnak, már a szerint, a melyiken átutaztunk. Órákig elhallgatta volna Mayát, a mint a Sziv Városáról beszélt, míg csak ez bele nem fáradt s őt nem kérte fel, hogy beszéljen most már ő a tengerentuli ország-

ról, a hol született, az ottani örökös tevékenységgel teljes életmódról s a civilizáció esodáiról. Hihetetlenül hangzik, de úgy van: én, a ki napról-napra megfigyeltem őket, mondom, hogy kettőjük közül Maya volt az, kinek gondolkozása és szelleme modernebb volt, ugyanarra, hogy ha csak hallgatom vala őket s nem ismerem is, megesküdtem volna, hogy Maya az új világ gyermeke, kinek gondolkozását a kor szelleme hatja át, Strickland pedig egy, az évek sulya alatt haldokló, de büszke fajnak örököse.

— Én nem értelek — szól egyszer Maya a sennorhoz. — Miért rajongasz annyira rég kihalt népek története és romjai után. Részemről gyűlölöm őket. Éltek és annak idejében meg helyén valószínűleg boldogan éltek és jól érezték magukat, mozt azonban már nincsenek sehol és mi vagyunk azok, a kik élünk, élünk, élünk! . . . s így szólván, kiterjesztette karjait, mintha az életető napnak egész fényét keblére akarná szoritani.

— Én mondom neked — folytatá — hogy ez az én otthonom, melyről úgy örülsz, ha beszélhetsz, nem egyéb egy nagy temetőnél s azok, a kik benne laknak, nem egyebek feljáromlekeknél, kik azon rágódnak, hogy mit tettek, vagy mit nem tettek ezer év előtt. Azok azonban, a kik valamit tettek, nem ők voltak, hanem elődeik, mert ők maguk nem értenek máshoz, mint összeküvéshez, evéshez, iváshoz, alváshoz, no, meg ahhoz, hogy imákat mormogjanak egy olyan istenhez, a kiből nem hisznek. Hiába fáradozik atyám, hogy ujjaalkossa a Sziv népét, dem lesz foganatja, mert nem lehet. Vagy azt hiszed, ha meg volna rá bennük a képesség, megelégedtek volna azzal, hogy tétlenül ülve századokon át, tudomást sem vettek a külső nagy világról, hanem nyugodtan nézték, napról-napra mint zsugorodnak össze számban és erőben, míg végül az életképesség most már csak úgy pislog fajukban, mint egy elalvófényben levő lámpában a bél.

— Uram, én azt hiszem, leteltek az idők fajunk felett. Nem növekedünk már tovább, érett kalász vagyunk a halál kaszájára, legalább a nagyobb rész közülünk igen. Ezért, ha én rajtam állna, hátat fordítanék annak a városnak, melyet te oly nagyon szeretnél meglátni. Hátat fordítanék addig, a míg még fiatal vagyok, magammal vinnék egy csomót abból a kincsből, melynek ott semmi hasznát sem vehetni, de a melyért úgy látszik, más országokban sok jó dolgot megszerezhet magának az ember s életemet oly nép közt tölteném el, a melynek jelene és jövője is van, nem csupán csak multja.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI-POSTA.

B. E. Csenger. Jönnek! Bercei itthon van és teljes jó egészségnek örvend.

K. R. urhölgy. Helyben. Nagy köszönettel vettük s bizonyára olvasóink is gyönyörködni fognak benne.

Iff. R. Gy. Helyben. Versei afféle önképzőkori gyakorlatok. Közlésükről szó sem lehet. Irjon még csak az asztalfiók részére.

F. N. Nagykároly. Levelet vettem, hogy ez a lap miképen vélekedik munkáiról, az az ő privát dolga. Kár volt reflektálni üzenetére, mert ez csakugyan szokatlan. Végtere minden lapnak a saját tetszésétől függ jónak, vagy rossznak tartani valamit. Legjobb az ilyen dolgot nem feszegetni, hanem haladni tovább a megkezdett uton. Majd kiderül később, kinek volt igaza.

feljebb! — 14 méter — postabér és vámmentesen szállítva. Minták kiválasztásra, nemkülönbben fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem“ blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik, Henneberg G. selyemgyáros Zürichben

és. és kir. udvari-szállító.

Menyasszonyi selyem-ruha

10 frt 50 krtól

Menetrend.

Érvényes 1900. évi május hó 1-ső napjától.

Debreczenből az alábbi állomások felé indul	416	1027	901	1236	710	1200*
P.-Ladányba érkezik	503	1128	948	145	840	128
Nagyváradra "	639	148	—	342	—	342
Szeghalomra "	—	—	—	421	—	421
Budapestre "	940	545	150	810	—	602
Debreczenbe a fenti állomások felől érkezik	1144	336	626	233	514	741

* Csak kedden közlekedik.

Debreczenből az alábbi állomások felé indul	1217	356	256	522	758
Ér.-Mihályfalvára érkezik	100	458	357	635	913
Nagy-Károlyba "	136	603	500	759	1040
Szatmárra "	220	708	611	917	1203
Királyháza "	315	827	733	136	—
Taraczközre "	433	1014	914	—	—
M.-Szigetre "	456	1050	950	—	—
N.-Boesköra "	532	1203	1102	—	—
Kőrösmezőre "	730	340	145	—	—

Debreczenbe a fenti állomások felől érkezik	751	1012	355	1216	645
---	-----	------	-----	------	-----

Debreczenből az alábbi állomások felé indul	822	401	658
Nyiregyházára érkezik	939	518	816
Királytelekre "	1012	558	935
Szerencsre "	1121	703	1043
Kassára "	330	—	556
S.-A.-Ujhelyre "	439	814	—

Debreczenbe a fenti állomások felől érkezik	807	1207	753
---	-----	------	-----

Debreczenből az alábbi állomások felé indul	835	431	—
Sáránra érkezik	916	504	—
Nagy-Léta-Vértesre "	1043	618	—
Derecskére "	957	545	—

Debreczenbe a fenti állomások felől érkezik	718	813	—
---	-----	-----	---

Debreczenből az alábbi állomások felé indul	442	421	—
Ohat-Kócsra érkezik	734	659	—
Tisza-Füredre "	832	756	—
Füzes-Abonyba "	1024	—	—

Debreczenbe a fenti állomások felől érkezik	800	545	—
---	-----	-----	---

Debreczenből az alábbi állomások felé indul	520	1120	406
Hajdu-Nánásra érkezik	817	118	621
Büd.-Szt.-Mihályra "	852	—	658
Tisza-Lökre "	917	—	729

Debreczenbe a fenti állomások felől érkezik	817	330	635
---	-----	-----	-----

Az éjjeli idő este 6 órától reggeli 5.59 percig a percekkel jelző számjegyeknek aláhuzásával van jelölve.

A vastagabb számjegyek gyorsvonatok érkezési és indulási idejét jelzik.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

Kérje Ön

mindenütt csak azt az egyedül valódi

Globus-Tisztító-Kivonatot

melyet ez ábra mutat.

miután sok értéktelen

utánzatok

ajánlatnak

Fritz Schulz jun., Eger és Leipzig

a tisztító-kivonatot feltalálója.

Varga Pál czimbalomgyártónál a ki **czimbalmot** vesz

ingyen fog megtanulni czimbalmozni

a nála megjelent czimbalom iskolából, tanár avagy tanítás segélye nélkül s a ki egy héten csak egy órát is áldozhat rá naponként és nem képes felfogni, annak köteles vagyok visszatérni a czimbalom vétel árát kártya nélkül.

Üzlet: Budapest, VIII. ker. Rökk Szilárd-utca 3. szám, a népszínház mellett.

Képes nagy árjegyséket czimbalmokról ingyen küldök.

A legjobb

hazai gyártmányu pezsgők egyike a

„Vulkán“

Debreczen részére képviselőt kerestetik.

Ajánlat a kladóhivatalban „350“ jegy alatt intézendő.

Pártoljuk a hazai ipart!

Első debreczeni fésűgyár

Kandia-utca 15. szám.

Ajánlja a legjobb ökor- és bivalyszaruból készített fésűből dusan berendezett raktárát a n. é. közönség szives megtekintésére.

Készít továbbá minden szaruból előállítható tárgyakat a legjutányosab árak mellett.

Ismét eladóknak megfelelő engedmény!

Ugyanitt egy — a gépkezelésben teljesen jártas — magyar illetőségű szakember azonnal alkalmazást nyer.

Elsőrendű hazai szakerőktől!

Ökor- és bivalyszarvak a legmagasabb napi árban megvásárolhatók.

Olcsóbb és tartósabb az öntvényeknél.

Egy erdélyi, előkelő nagy vállalat 9 éven át volt könyvelője és az ottani törvényszék hitese könyvszakértője, kitűnő gyors számoló és teljesen képzett

könyvelő

sürgősen keres könyvelői, ellenőri vagy más megfelelő bizalmi állást.

Elvállalja könyvvizsgálatok teljesítését és oktatást ad az egyszerű vagy kettős könyvelésből.

Szives megkereséseket kér:

B. I. „Fehér-ló“ szálloda
2. szám alá.

Dr. Budai féle **GYÖNGYTRÁG-CRÉME**

Szépsege, üdéséget varázsol a nő arcra. Elkávollítja a bőrtökéket, szeplőt, májfoltot.

1 nagy tegely ára 60 kr. Kapható Debreczenben, Mihalovits Jenő gyógyszerárában.

Főraktár: Városliget, Gyógyszertár Budapest, Városház-tér (Utazásokat ne tessek elfogadni.)

Iglófürdő.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett, nagy kiterjedésű fenyvesek közepette, pompás sétányokkal. Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmaiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdővad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóvadban tetemes árleengedés. Fürdőorvos Dr. Neubauer Lajos. Posta és távirda állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló, vagy Budapest-Ruttka-Igló. Prospektusokkal szolgál.

a fürdőigazgatóság Iglófüreden.

Anyák, mielőtt

gyermekköcsit vásárolnának, tekintsenek, illetőleg rendeljenek meg ingyen és bérmentve egy gazdagon illusztrált katalógust az új hygienikus ülésre és fekvésre átalakítható kocsiokról. Orvosi kapacitásoktól ajánlva! Legnagyobb tisztaság! Legnagyobb elegancia!

Baumann L. es. és kir. szabadalomtulajdonos.

Bécs, VI., Mittergasse 6.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! Csak akkor valódi, ha a kocsi alján az oldalt látható védjegy van

Mindenütt kapható

Kalodont

mely ellmért legjobb fogtisztító-szer.

Levélpapírok

kereskedelmi levelezéshez negyed és nyolczad alakban, fehér, vonalzott, koczkázott és meritett minőségben, **nyomással** és anélkül.

Doboz-levélpapírok egyszerű, finomabb, valamint a legnagyobb fényüzéssel és művészettel kiállított formában.

Billet du Correspondence, csinos tokokban.

Legujabb

„Monopresse“

melylyel mindenki a legegyszerűbb módon önmaga készítheti monogramjait.

Darabja 25 kr.

Névjegyek a legszebb nyomással.

Irodai papírok

mindenféle minőségben és vastagságban és pedig:

fogalmazó-,
középfinom irodai
legfinomabb „
okmány- és
miniszteri papír.

Író tollak, Tollszárok, Tentatartók.

Kuhn-, Soenneken- és Birmingham-tollak, egyenkint, tuczonként és dobozokban.

Tollszárok óriási választékban a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, — fa, kaucsuk, nikkel, szaru, sündisznó-tüske és csontból.

Irodai és disztentatartók, zsebben hordozható tentatartók fából, nikkelből, mindenféle elképzelhető alakban

nagy készlet olcsó áron kapható a

CSOKONAI-
papírkereskedésben

Debreczen, Kossuth-utca 13.

Sertéstenyésztő gazdák és birtokosok figyelmébe!

A Somogyi Géza-féle 13652. szám alatt szabadalmazott és törvényesen védett

„Állatok emésztését elősegítő porát“

ma már mindenféle állatnál alkalmazzák a gazdaságokban. Az ország legelső uradalmi, birtokosai, gazdaközönség, állatorvosok stb. stb. írják, hogy nemcsak sertésbetegség ellen, de bármely állatnál bevált **étvágy és emésztés elősegítésére és a hizás gyors fejlesztésére**, valamint **betegségek ellen** is sikeresen használják. Mielőtt vásárol valaki, kérje el tőlem a legújabb szakvéleményeket és elismerő leveleket, melyeket **Somogyi Géza** hozzám beküldött.

Kapható 1 csomag 18 kr. ¼ kilós doboz 45 kr. ½ kilós doboz 90 kr., egy kilón felüli vételnél franco szállítom vidékre 1 frt 80 kr. utánvétellel.

Kapható:

Deutsch Albert és Fia

fűszer-gyógyszerkereskedőnél DEBRECZENBEN.

200 hectoliter
különböző

fajbor

legnagyobb részben fehér

eladó.

Tudakozódhatni: **Debreczenben,**
Dienes Barna termelőnél,
Széchenyi-utca 1. szám alatt.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin Bereg-m. uradalmából.

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. Kétli, dr. Bókai, dr. Widerhoffer tanár urak és számos orvosi tekintélyek nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, húgyhomok, epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomorbetegedéseknél.

Kitűnő ízű ital, igen üdítő viz.

Gyomorbajok
elleni
specificum.

A Luhi Erzsébet gyógyforrás.

Kaphatók: minden fűszerkereskedésben és az uradalmi ásványvizek bérleténél SZOLYVÁN (Bereg-megye). Prospektus ingyen és bérmentve.

1 doboz ára 2 Kor. 40 fillér.

Szétküldés utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése mellett.

KLYTHIA- a bőr ápolására

az arcszín finomítására és szépítésére. **RIZSPOR**

Legelegánsabb tolette-, bál és salonpor, fehér, rózsaszín vagy sárga. Vegyészileg megvizsgálva és jónak találva

Dr. POHL J. J. cs. és kir. tanár által Bécsben.

Elismerő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden dobozhoz csatolva.

Taussig Gotlieb

os. és kir. udvari toilette-szapponok és illatszerek gyára Bécs.

Főraktár: Bécs, I., Wollzeile Nr. 3.

Kapható Debreczenben a legtöbb illatszere- és gyógyfűszerüzletekben és gyógyszerárakban.

Legjobb fénymázak a világon!

Aki azt akarja, hogy lábbelije szép fényes és tartós maradjon csupán

Fernolendt-féle fénymázat vegyen.

Világos lábbelieknek csak

Fernolendt természetes bőr-öröme való.

Mindenütt kapható

Gyár alapított Bécsben 1882. évben.

Gyári raktár: **Bécsben, I. Schulerstrasse 21.**

A számos értéktelen utánzatok miatt kérem jól figyelni nevemre

St. Fernolendt.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgöres és gyomorhív, rögzített székrekedés, májbanalom, vértelülés, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernak évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 Korona.

Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg tünteti fel és „A Moll” feliratu ónozáttal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomosillapító bedörzsölési szer köszvény, osz és a meghülés egyéb következményeinél legismerteseb népszer. — Egy ónozett eredeti üveg ára: 1 Korona 80 fillér.

Moll-féle gyermekszappan

a legfinomabb, egészen új módszer alapján készült gyermek- és hölgyzappan, a bőrnek racionális ápolására, gyermekek és felnőttek részére. Ára 1 drb. 40 fillér, 5t drb 1 Kor. 80 fillér. Minden egyes ilyen gyermekszappan a Moll-féle védjeggyel van ellátva.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS:

MOLL A. gyógyszerész,

es. és kir. udvari székítítő által.

BÉCS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautóvát mellett teljesíttetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Főraktár Debreczenben:

Szent-Királyi Tivadar urnál.

Félszázad óta

Aranyérem kitünőnek elismert Aranyérem
Párís, London. Dr. Sichulsky-féle Pécs, Temesvár.

Árczenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánuló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírük és bámulatos hatásuk képezik. Megbízható sikerrel használtatnak szepő és májoltók, a forrósiság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen. Egy nagy üveg ára 1 kor. 40 fillér, egy kis üveg 20 fillér. Egy nagy üveg mosdóvíz 2 korona, egy kis üveg 1 kor. Hozzávaló Mandola-koraszappan 50 fill.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szepítő szer.

Kitünő hatásal bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 3 korona 10 fillér.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsás és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arcra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 kor. 60 fillér, egy kis doboz 1 korona.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legérségesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzösülésük eltávolítására s megővésére, mely által egyuttal a foghúsr is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 kor.

JOLIESSANTE-SZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkevesebb töltetesszappan. A bőrt finomítja és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinyilvánítását. Kiváló minőségű darabok ingyen adának. Egy darab ára 80 fill.

Haj-Restorer

biztos szer a megőszült haj eredeti természetét visszaállítására. Egy üveg ára 2 korona.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán.

Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerésztárában (Tisza-palota), G. Rochlik Arthur főter 2144. sz. Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő gyógyszerésztárában.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 18.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 18.

E rovatban az egyszeri beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhetők az apró hirdetések postautóvanyal; a postautóvany szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Nedves falak

gyökeres szárazzá tételét elvállalja, valódi természetes aszfalttal Lukács Vilmos beton, cement, tetőfedő és aszfalt vállalata Debreczen, Hatvan-utca 5. szám. 22.

Eladó ablak.

Egy darab egészen új, 2 méter magas, 1 méter széles belvilágu, tokos és festett dupla ablak jutányos áron eladó. Értekezhetni Piacz-utca 46. szám alatt az udvarban. 29.

Német

leány-internátus.

Wüstenberg Zsófia, éjszak-német tanító, dobsinai (Gömörm.) leány-internátusában alkalom nyílik a német és francia nyelv alapos megtanulására, továbbá zene, rajz és női kézimunkabani kiképzetésére. Nyilvánított óhaj-ra bővebb értesítés. 14.

Eladó ház.

A Vörösmarty-utca 5. számu, több rendbeli lakást tartalmazó, ujonnan épült ház, eladó. Értekezhetni a Takaré- és Hitelintézetnél a hivatalos órák alatt. 24.

Kiadó

Hatvan-utca 22. sz. a. 5 szobás utcai, 3 szobás udvari lakás, istállóval is. 27.

Üzletszerzők

fix fizetéssel azonnali alkalmazást nyernek egy régi biztosító társaságnál. Czim a kiadóhivatalban. 28.

Eladó

egy hosszú, fiókos íróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papirkereskedésben.

Melyik a legjobb szepítő folyadék?

MOLLITERGIN

Hatása megapőden gyors.

Kapható: **MIHALOVITS I.**
a „Kigyó”-kor cz.
GYÓGYSZERTÁRÁBAN
DEBRECZENBEN.

Egy üveg ára 1 korona.

mely puhává, fehérre, üdévé teszi az arc és kéz bőrét, nem zsíroz s teljesen ártalmatlan.

Melocco Péter BUDAPEST,

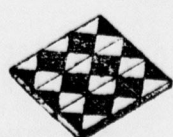
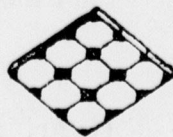
márvány-mozaikep, cement-műkő, cementárugyár betonépítkezési vállalat.

Központ: Budapest, VI., Dévai-utca 21. | Fióktelep: Debreczen, Margit-fürdő.

Csatornázások, Vízlecsapolási és száraz-tételi munkálatok. Hidak és szilipek építése betonból. Istálló berendezések: jászlak, burkolatok comprímált portlandcementbetonból. Műkögyártás: lábazatok, szökőkutak, víz-medenczék. Betonjárdák.

Márvány-mozaikep: cementlap, keramitlap-burkolatok. Mozaik és terrazzo munkák. Csömőszólt portlandcement-betoncsövek gyártása csatornák és áttereszekre. RABITZ- és MONIER-szerkezetű építkezések. Tűzbiztos földékek.

Portland- és roman-cement és egyéb építési anyagok raktára.

Fióktelep: Debreczen, Margit-fürdő.